

Biblioteket inn i læringsplattformen : prosjektet AGD – Aktiv GruppeDeltakelse – og bibliotekets integrering i høskolens læringsplattformer (LMS)

Tekst: Torhild Larsen og Else Helene Norheim

Innledning

Elektroniske læringsplattformer tas i bruk ved undervisningsinstitusjoner på alle nivåer. For biblioteket er dette en ny arena for bibliotekundervisning og informasjon om tjenester. Biblioteket bør være en del av læringsplattformen for å være involvert den pedagogiske virksomheten og for at elevene/studentene lettere kan finne frem til bibliotekets ressurser ved oppgaveløsning og i studiet for øvrig. Ved Høgskolen i Østfold brukes nå LMS-systemet Blackboard. Biblioteket er i dag involvert i en rekke kurs både ved ingeniørutdanningen, helse- og sosialfag og lærerutdanningen. Vi bygger på erfaringer som er gjort tidlig i prosessen, spesielt ved integrering i prosjektet *Aktiv Gruppedeltakelse på nettbasert videreutdanning i Produkt- og Forretningsutvikling og Innovasjonsteknikk (AGD)*.

Tidlige erfaringer

Biblioteketjenesten ved Høgskolens avdeling for ingeniørutdanning har vært integrert i LMS systemer siden 2000. Det startet med *Ingeniørutdanning for personell i forsvaret (IPIF)*, som var fjernundervisning for vernepliktige og ansatte over hele landet. Det neste var et videreutdanningskurs for lærere, instruktører etc.: *Nettbasert læring og undervisning (NBU)*. Biblioteket har også vært integrert i ett fag for 1. klasse ordinære ingeniørstudenter: *Kommunikasjon, miljø og kjemi (KMK)*.

Biblioteket har vært aktivt inne i kursrommene med forelesninger og oppgaver og har deltatt i diskusjonene. Oppgaver i informasjonssøking har blitt evaluert på linje med andre oppgaver i kurset. I faget *Kommunikasjon, miljø og kjemi* ble biblioteket høsten 2002 tildelt hele modulen for prosjektarbeid. Dette betydde at biblioteket var eneste lærer i denne modulen, med ansvar for å lage oppgaver og rette dem. Vi gikk her langt utover den tradisjonelle rollen med bibliotekundervisning. Det viktigste var at oppgavene var obligatoriske og at disse var med i mappevurderingen.

AGD – Aktiv gruppedeltakelse på nettbasert videreutdanning i produkt- og forretningsutvikling og innovasjonsteknikk

Biblioteket ble en del av prosjektet *Aktiv gruppedeltakelse på nettbasert videreutdanning i produkt- og forretningsutvikling og innovasjonsteknikk (AGD)* i 2003. Prosjektet var basert på fleksibel prosjektbasert læring i grupper etter prinsippet ”learning by doing”. Learning Management Systems skulle brukes for kursgjennomføring. Gruppearbeid og nettbasert prosjektstyring ble satt i fokus og det skulle være mulig å gjennomføre slikt arbeid på ulike tidspunkter og steder.

Det ble tilbudt kurs innen produkt- og forretningsutvikling og innovasjonsteknikk. Hvert kurs telte 12 studiepoeng. Kursene var et samarbeidsprosjekt mellom flere høyskoler innen *Norgesnett for innovasjon og virksomhetsutvikling*. Målgruppen var ansatte ved norske høyskoler og videregående skoler. Prosjektet ble tildelt midler fra SOFF – *Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning* (senere *Norgesuniversitetet*).

I alt ble det avholdt 3 kurs

- *Produkt- og forretningsutvikling* (pilot, våren 2003)
- *Innovasjonsteknikk* (høsten 2003)
- *Produkt- og forretningsutvikling* (våren 2005)

Bibliotekets rolle

Full integrering av biblioteket under hele kurset ble satt som mål, og biblioteket ble nevnt spesifikt i prosjektbeskrivelsen:

Under resultatmål sa man at AGD-prosjektet skulle bidra til *å øke bruken av biblioteket som en naturlig del av undervisningen*. Det ble slått fast at prosjektets resultater skulle måles på blant annet *endringen i bruk av biblioteket som ressurs ved fagfeltet "Innovasjon og virksomhetsutvikling"*. Som et av strategipunktene nevnes at *Prosjektgruppen bidrar til måloppnåelse ved ... - å involvere bibliotek og it-drift ressurser gjennom hele prosjektet*

Biblioteket var derfor aktivt med fra planleggingsstadiet. Styringsgruppe for prosjektet besto av 8 personer fra faglig personale, 1 fra IT-teknisk personale og 2 fra biblioteket.

Biblioteket var på dette kurset integrert i læringsplattformen med forelesninger, lenker og oppgaver. Det ble også bestemt at bibliotekoppgaver søking/informasjonsinnhenting og referanseteknikk skulle med i evalueringen.

Vi hadde varierende erfaringer fra disse kursene, og det var først på det siste kurset vi lyktes fullt ut med integrering av bibliotekets tjenester.

Produkt- og forretningsutvikling (2003)

Vi prøvde ut en pilot i kurset "Produkt og forretningsutvikling" våren 2003. I tillegg til bibliotekundervisning for kursdeltakerne var to fra biblioteket med som observatører på kurset. Det var nyttig å lære arbeidsformen, bli kjent med deltakerne og få en helhetlig forståelse av kursets innhold og deltakernes problemstillinger.

Forelesning i informasjonssøking på en av samlingene avslørte stort behov for bibliotek-/søkekunnskaper. For eksempel ble det stilt spørsmål om man måtte lese faglitteratur på engelsk.

Deltakerne på kurset skulle utvikle et produkt eller en forretningsidé. Biblioteket utførte litteratursøk/patentsøk for gruppene i forbindelse med at de skulle skrive sine prosjekt. Kursledelsen hadde valgt prosjektsstyringsverktøyet (PhpCollab) – dette fungert ikke godt, verken for biblioteket eller kurset for øvrig.

Vi fikk en del nyttige erfaringer å ta med oss videre – og det understrekes at det er spesielt nyttig å lære arbeidsformen på denne type kurs.

Innovasjonsteknikk

Det neste kurset var *Innovasjonsteknikk* høsten 2003. Dette var mindre vellykket sett fra bibliotekets side. Vi opplevde at biblioteket ble tildelt ugunstig tidspunkt for undervisning og at vi ikke ble godt nok integrert. Vi sto også overfor utfordringer i forhold til kursledelse.

Produkt- og forretningsutvikling (2005)

Det siste kurset i ”Produkt- og forretningsutvikling” og ble kjørt våren 2005. På det tidspunktet ble Blackboard tatt i bruk som læringsplattform og biblioteket var fullt integrert.

Bibliotekets forelesninger ble lagt ut i Blackboard. Her lå også linker til elektroniske ressurser og bibliotekets hjemmeside. Deltakerne var fordelt på høyskoler og videregående skoler, og mange var glad for å kunne få tilgang til så mange databaser.

Forelesninger på første samling inneholdt informasjonsinnhenting, kildehenvisning og referansebruk. Det ble ikke gitt egne søkeoppgaver av biblioteket, men deltakerne måtte i sin prosjektoppgave vise hvordan de hadde søkt i vitenkilder for å kunne ferdigstille rapporten. På samme måte måtte de vise at de hadde lært prinsippene for referanseteknikk.

Biblioteket var med i evalueringen av rapporten for informasjonsinnhentingsdelen og referanselisten. Dette telte 10-20% ved karaktersettingen. Biblioteket opplevde det siste kurset som meget vellykket i forhold til egen rolle.

Erfaringer – sett fra prosjektleders ståsted

Prosjektleder, høyskolelektor Gunnar Andersson ved Høgskolen i Østfold, sier dette om AGD-kursene og bibliotekets integrering:

AGD er et i rekken av flere prosjekt med støtte fra NUV med utgangspunkt i en liten tverrfaglig gruppe av faglig personale (lærerutdanning og ingeniørutdanning), IT-teknisk personale og biblioteket. Erfaringene fra tidligere utviklingsprosjekt var førende for tema og problemstillinger i utviklingsarbeidet. Det ble fra starten av lagt vekt på å nytte seg kunnskap, ferdigheter og tjenester fra biblioteket i prosjektet. Dette er synlig i både resultatmål, aktiviteter og organisering av prosjektet. Dette eksplisitte samarbeidet mellom det faglige personalet og biblioteket var også viktig for tildelingen av midler til prosjektet fra NUV.

Som beskrevet tidligere var prosjektet basert på tre kurs innen studiet Innovasjon og virksomhetsutvikling; Produkt- og forretningsutvikling og innovasjonsteknikk. Det var ulike kursansvarlige for de tre kursene noe som påvirket gjennomføringen av de planlagte aktiviteten i stor grad. Det ble også testet ut ulike tekniske løsninger for samhandling over nettet i de tre kursene.

Erfaringene fra de tre kursene er ulike. Det ble veldig tydelig at et godt samarbeid og føringer i prosjektet om involvering av biblioteket alene ikke er nok. Den enkelte kursansvarlige var nøkkelen til suksess. Der bibliotekets bidrag ble holdt utenfor den faglige konteksten ble utbyttet for studentene redusert. Bibliotekets rolle må forankres og organiseres tett sammen med det faglige innholdet for å fungere optimalt. Men der dette fungerte var tilbakemeldingene og evalueringen fra studentene meget positive.

Prosjektgruppa og styringsgruppa for AGD var veldig bevisst på bibliotekets ressurser og roller. Men vi undervurderte i første omgang utfordringene knyttet til det å forankre bibliotekets samarbeid hos den enkelte lærer. Der dette samarbeidet var forankret opplevde vi meget gode resultater og tilbakemeldinger fra både faglig personale og studenter.

Erfaringer fra dette prosjektet er tatt med videre og vært viktig for hvordan vi legger opp bibliotektenestene også for avdelingens ordinære kurs. Dette er synlig både i hvordan dette er integrert i kursstøtten på læringsplattformen vår og i den tradisjonelle klasseromsundervisningen (kurs i litteratursøk og referanseteknikk).

Erfaringer – sett fra bibliotekets ståsted

Prosjektledelsen og biblioteket er samstemte i sin vurdering av nytte-effekten av dette samarbeidet.

Vi ser her et eksempel på at samarbeid med faglig personale er helt avgjørende for en vellykket integrering av biblioteket i øvrig undervisning. Vår viktigste erfaring er at skal vi lykkes som en del av LMS-systemene, må vi være integrert i læringsplattformen og samarbeide tett med undervisningspersonalet. Det er bare på den måten biblioteket kan bli en del av den pedagogiske virksomheten. Vi legger dette til grunn for vårt utviklingsarbeid i forhold til LMS-systemer.

Det er ingen tvil om at biblioteket ved Høgskolen i Østfold har styrket sin rolle på institusjonen ved å være med på disse kursene. Det var våre første erfaringer med å være inne på en læringsplattform, og det har bidratt til at det nå er full aksept for at biblioteket har en naturlig plass også i undervisningsprogram hvor LMS-plattform brukes. Biblioteket er nå med i de fleste kurs som kjøres via Blackboard.

Vi kan stille spørsmålet om deltakerne på kursene innen produktutvikling og innovasjonsteknikk hadde klart seg like godt uten bibliotekets integrering og bibliotekets forelesninger. Det var viktig å søke etter patenter, behovet for informasjon utover det var varierende. Det er viktig å merke seg at undervisningen i referanseteknikk på det siste kurset engasjerte deltakerne mer enn litteratursøking. Vi opplever også en stor økning i interessen for referanseteknikk blant høgskolens ansatte og studenter. Dette har sammenheng med kompetansereformen, nye eksamensformer og hyppig oppgaveskriving.